

вже рано навесні забезпечить вітамінною зеленню з відкритого ґрунту або з-під тимчасового укриття; залишені після зрізування насінних пагонів (але розетку не пошкоджувати) рослини можуть сформувати квітконоси і насіння повторно протягом вегетаційного періоду. Але зазвичай вирощують рослину так, як і індау посівний – для одноразового збирання зелені. Смак у дворятника гостріший, ніж у індау. На території України у дикому стані як бур'ян зустрічається у Криму, особливо на південному узбережжі. Останнім часом дворятник тонколистий розповсюджується майже повсюди.

Урожайність сучасних сортів у культурі, кг/м²: індау посівний – зелені – 0,85-1,15, насіння – 0,84-1,15, дворятник тонколистий – зелені – 0,35-0,69, насіння – 0,40-0,45 (за Куршевою Ж.В.). Обидва види рослин заслуговують на більш інтенсивне освоєння у виробництві як зеленні овочеві рослини агроформуваннями різних форм власності і господарювання в усіх регіонах України у відкритому (навесні та восени) і захищеному ґрунті.

УДК 635.63:631.527

Позняк О.В., Петренко М.П.

Дослідна станція «Маяк» Інституту овочівництва і багаторічності НААН

СЕЛЕКЦІЯ ОГІРКА ПОСІВНОГО НА ДОСЛІДНІЙ СТАНЦІЇ «МАЯК» ІОБ НААН: ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ

Огірок – одна із основних овочевих рослин як у відкритому, так і в захищеному ґрунті. У результаті проведеної селекційної роботи на ДС «Маяк» ІОБ НААН України створено конкурентноздатні гібрид і сорт огірка – Джеконт F₁ та Дарунок осені.

Гібрид Джекон F₁ внесено до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні, з 2009 року (патент на гібрид № 09069). Гібрид отримано методом індивідуального добору та гібридизації батьківських ліній № 508/00 та № 372/99, які були створені на станції на початковому етапі селекційного процесу. Він відноситься до середньоранніх, від масових сходів до початку плодоношення 38-43 доби. Рослини переважно жіночого типу цвітіння. Головне стебло середньої довжини, слабо розгалужене, число пагонів першого порядку 3-4. Листки черешкові, зелені, середнього розміру, п'ятикутно-округлі з виїмкою в місці прикріплення черешка. Зав'язь овально-циліндричної форми, з горбкуватою поверхнею, складним рідким опушенням, шипи чорні. Зеленець циліндричної форми, горбкуватий, довжиною 8-11 см, по масі плоди середньої величини – 80-90 г, поперечний розріз округло-тригранний. Шкірка зеленця зеленого кольору з світлими смугами до 1/3 плоду, тонка і не груба, м'якуш хрусткий та ніжний. Тривалість зберігання зеленого кольору зеленця при звичайних умовах 8-10 діб. Плоди за морфологічними ознаками подібні до плодів Ніжинського сорто типу, що робить їх конкурентноздатними на ринку продукції у свіжому та переробленому (консервовані, солоні) вигляді. Насінник довжиною 10-14 см, діаметром 6-7 см, світло-коричневий, з середньо- або крупночарункватою сіткою. Гібрид високоврожайний: загальна урожайність 32,6 т/га, товарна – 25,5 т/га. Вихід товарних плодів сягає 78%, період плодоношення залежить від погодно-кліматичних умов і в середньому триває близько 50 діб. Плоди гібриду Джекон F₁ мають привабливий товарний вигляд, високі смакові якості, придатні для соління та консервування. Дегустаційна оцінка свіжих плодів 4,7 балів, солоних – 4,8 балів. Відносно стійкий проти пероноспорозу.

Новий сорт огірка Дарунок осені переданий для проведення кваліфікаційної експертизи в експертних закладах Держсортслужби у 2010 р. Аналіз результатів польових досліджень у 2011 р. на Якимівській Держсортстанції показав, що однорідність сорту знаходиться в межах норми. При створенні

сорту використано метод індивідуально-родинного добору із гібридної популяції, отриманої шляхом вільного перезапилення на ізольованій ділянці зразків PU-20-05 та Чорнобривець, які були виділені у колекційному розсаднику за комплексом господарсько-цінних ознак. Сорт середньоранній, від масових сходів до початку плодоношення 39-41 доба, тривалість плодоношення 58 діб. Насіння дозріває через 85-100 діб. Стебла розгалужені, довжиною 1,5-2,1 м, листки черешкові, середнього розміру, п'ятикутно-округлі з виїмкою в місці прикріплення черешка. Зав'язь циліндричної і видовжено-яйцеподібної форми з опушенням чорного забарвлення. Зеленець циліндричної форми, у поперечному розрізі округло-тригранний, довжиною 9-11 см. По масі плоди – дрібні – 80-90 г. Забарвлення плодів зелене та темно-зелене з повздовжніми смугами до 1/2-1/3 їх довжини. Тривалість зберігання зеленого кольору зеленця при звичайних умовах 8-10 діб. Насінники довжиною 10-14 см, діаметром 6-8 см, коричневого забарвлення зі слабо вираженою клітчастою сіткою.

Загальна урожайність плодів 27,1 т/га, товарна – 21,1 т/га, товарність 78%. Результати біохімічного аналізу плодів: сухої речовини 4,11%; загальний цукор 2,26%; аскорбінова кислота 9,69 мг/100 г. Дегустаційна оцінка свіжих плодів – 5,0 балів, солоних – 4,5 балів.

Створені гібрид і сорт рекомендується для вирощування у відкритому ґрунті в умовах Лісостепу та Полісся України. Сфери освоєння: сільськогосподарські підприємства різних форм власності і господарювання та приватний сектор. Робота по створенню конкурентоздатних сортів і гібридів огірка на ДС «Маяк» ЮБ НААН триває.

